

עקרונות תכן מתקנים קריטיים

הקרית למחקר גרעיני נגב, ארז באר

2019מאי

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

הקדמה:

מבין סוגי מתקני התעשייה השונים, הכורים הגרעיניים נחשבים למתקנים הקריטיים ביותר. זאת כיוון ובהפעלתם כרוכים סיכונים בטיחותיים משמעותיים העלולים להסב נזק לא רק למתקן אלא גם לאדם ולסביבה החיצונית .

מערכות החשמל מהוות מרכיב חשוב ביותר ובלתי נפרד עבור מתקנים מהסוג הזה . תפקידן הינו להבטיח את הפונקציות החיוניות לבטיחות של המתקן .

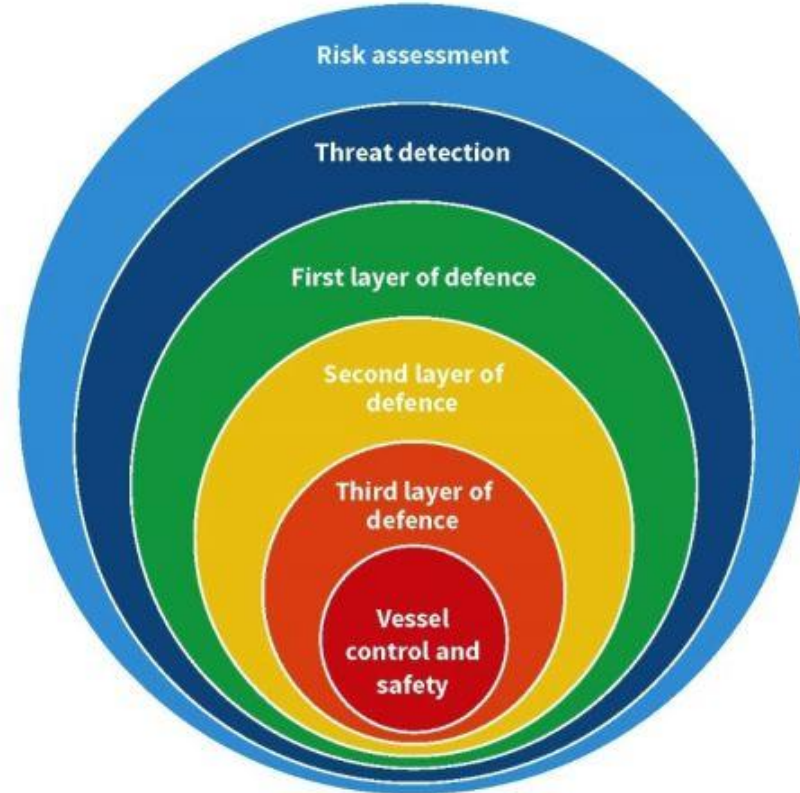
עקרונות תכן מערכות החשמל במתקנים קריטיים נועדו לייצר פלטפורמה מוסדרת המאפשרת לקבל מתקן בטוח ויציב לאורך זמן .

עיקרי הדברים:

- עקרון ההגנה לעומק (Defense In Depth).
- תאונה בכור הכוח פוקושימה
- עקרונות התכן
- אופן מימוש עקרונות התכן במערכות החשמל

עקרונות תכן במתקנים קריטיים: עיקרון ההגנה לעומק (Defence In Depth)

מעטפות הגנה המאפשרות למנוע פגיעה בפונקציות החשובות לבטיחות

קביעת פונקציות בכל רמה – מערכות הנועדו לשרת פונקציות יתאמו לרמת הבטיחות.

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

עיקרון ההגנה לעומק

PREVENTION

המערכות מתוכננות כאשר הן בעלות שוליים רחבים המאפשרות להן להיות חסינות בפני תקלות שהוגדרו כאופייניות.

PREVENTION

PROTECTION

MITIGATION

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

עיקרון ההגנה לעומק

PROTECTION

נקיטת פעולות הגנה אקטיביות הכוללות זיהוי ותגובה מהירים בכדי לבצע פעולות אשר נועדו למזער ככל הניתן את "התקלה המורחבת" והנזקים שהיא עלולה ליצור.

PREVENTION

PROTECTION

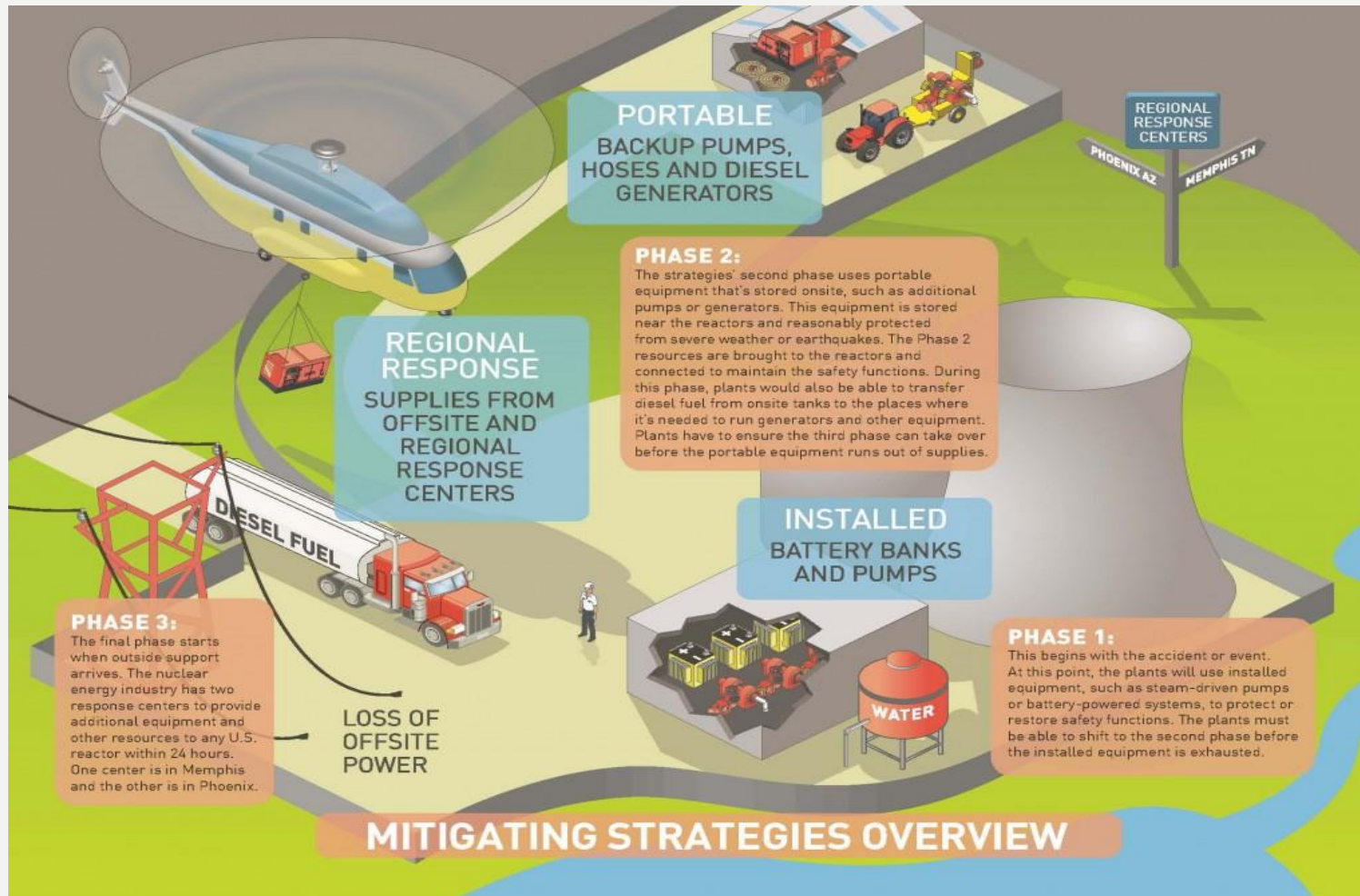
MITIGATION

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

עיקרון ההגנה לעומק

MITIGATION

תכן המאפשר לבצע פעולות
כך מתוכננות מערכות ששרי

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

תקלת הכור הגרעיני בפוקושימה:

ב 11 - במרץ 2011 התרחשה תקלה בשלושה כורים גרעיניים המותקנים בתחנת הכוח

פוקושימה המוצבת לחופה של יפן .

רצף אירועים:

- רעידת אדמה
- הפסקת חשמל אזורית
- צונאמי
- הצפת חדרי דיזל הגנראטורים
- התכת ליבה

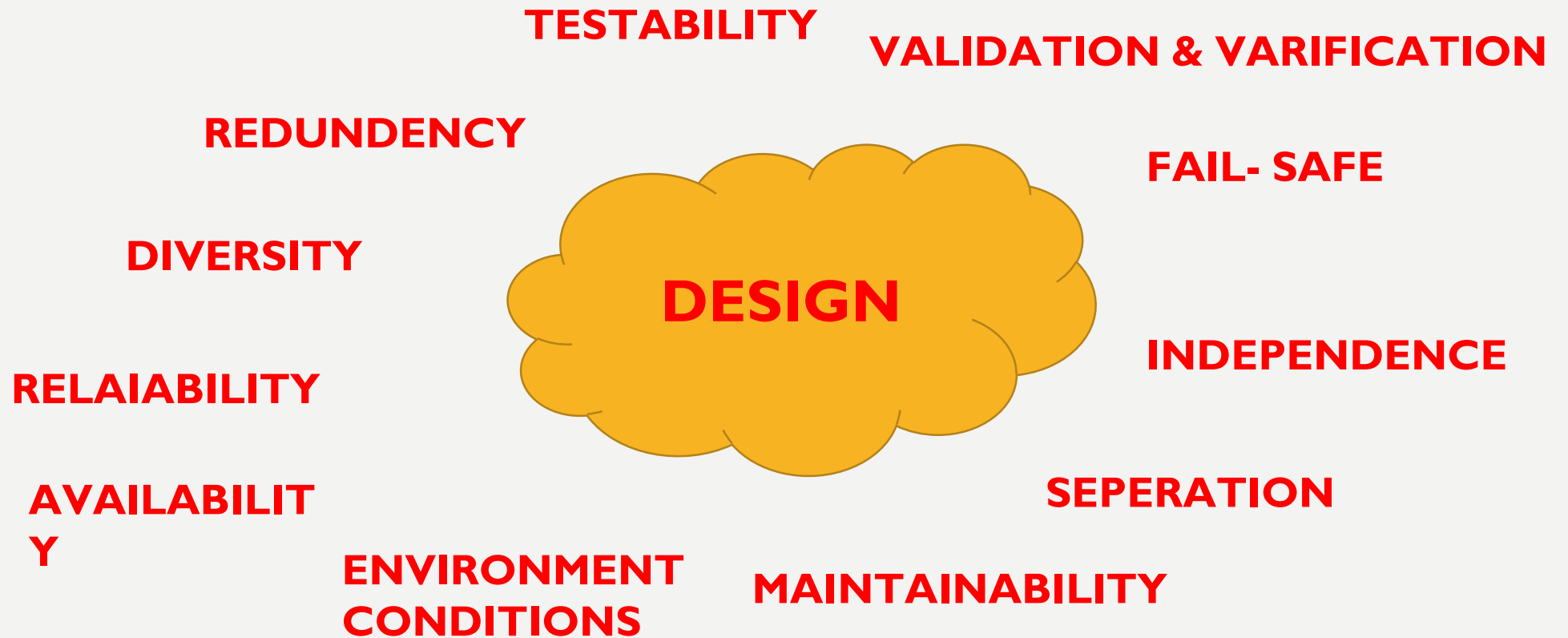
תקלת אבדן קרר (LOFA) כתוצאה מאי אספקת חשמל למשאבות המים.

התמודדות עם תקלות שהן מעבר לבסיס התכן .

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

עקרונות תכן מובילים:

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

תקלה כתוצאה מ"גורם הכשל המשותף": (CCF)

• "אירוע מעורר" פנימי:

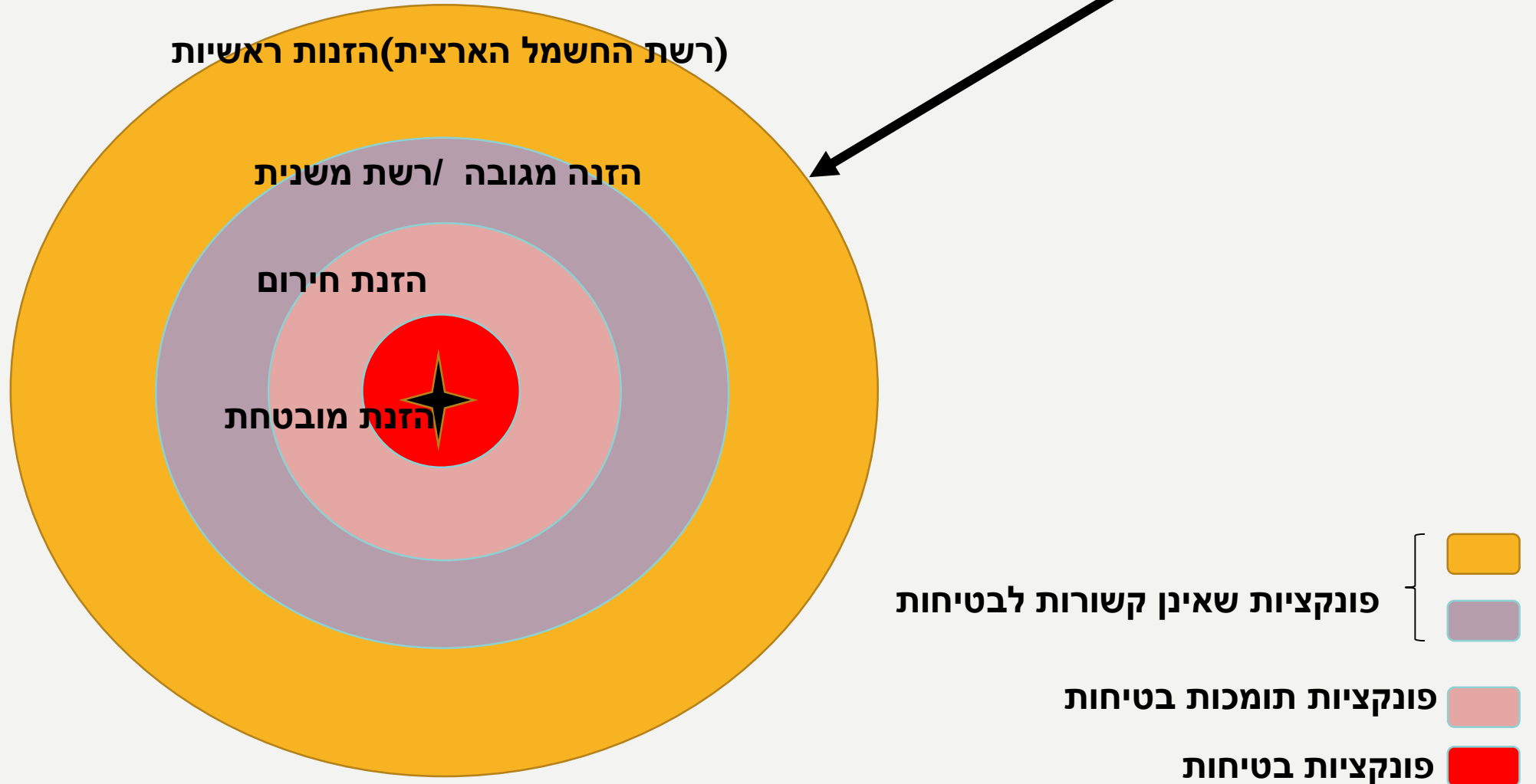
- סייבר
- שריפה
- הפרעות אלמ"ג
- תנאי סביבה (בעיקר במצבי קיצון).

• "אירוע מעורר" חיצוני:

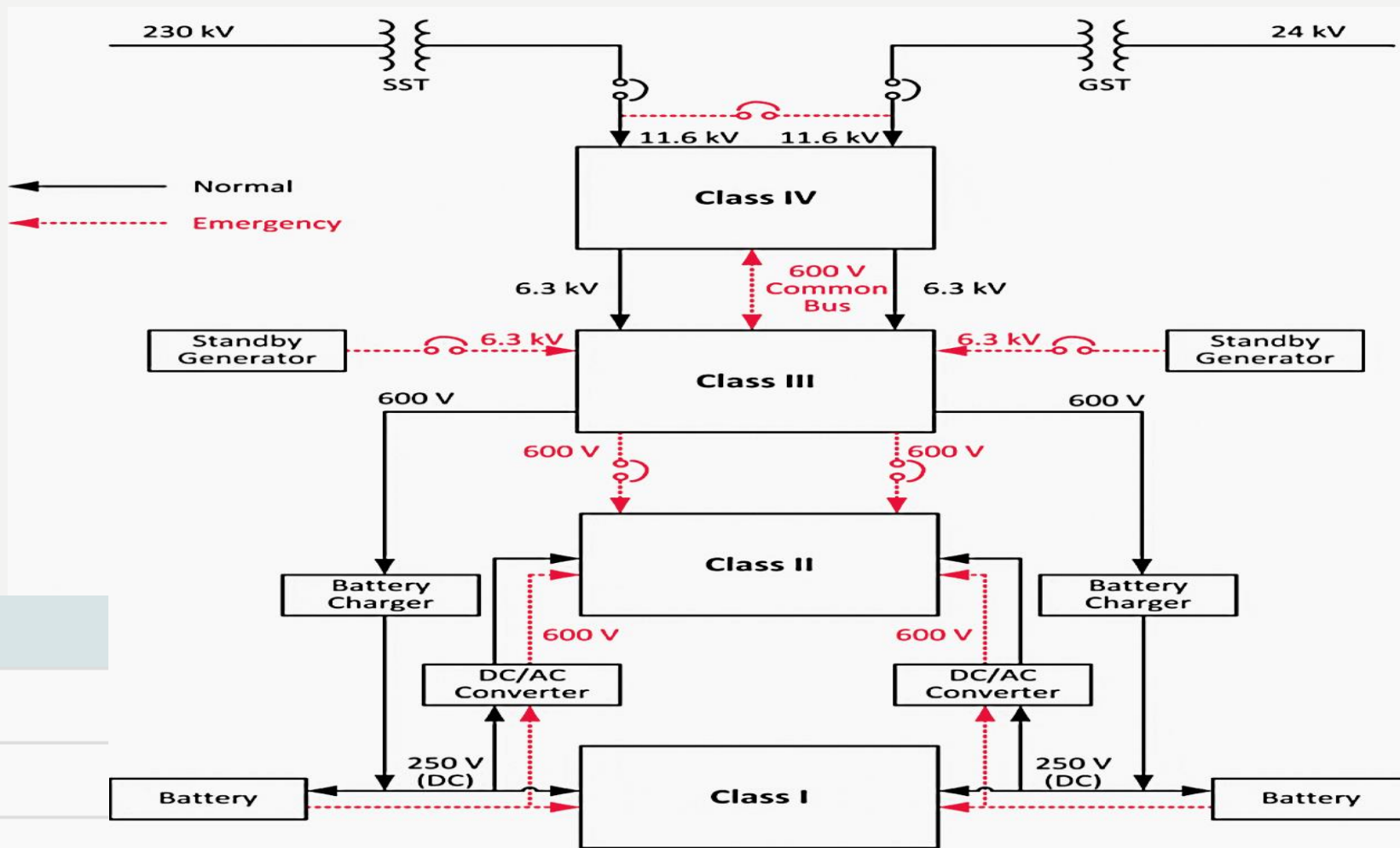
- רעידות אדמה
- סופות
- מלחמה/טילים
- התרסקות מטוס

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

אופן מימוש עקרונות התכן עבור מערכות החשמל:

עקרונות תכן במתקנים קריטיים: אופן מימוש עקרונות התכן עבור מערכות החשמל:

Class of power	System load characteristics
Class I	Power can never be interrupted under postulated conditions
Class II	Power can be interrupted up to 4 milliseconds
Class III	Power can be interrupted up to 5 minutes
Class IV	Power can be interrupted indefinitely

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

אופן מימוש עקרונות התכן עבור מערכות החשמל:

- מערכת חשמלית הבנויה מזוג קווי הזנה בלתי תלויים .
- גמישות תפעולית – יכולת לגיבוי הדדי בין קווי הזנה .
- יתירות מלאה בקווי הזנה ומערכות הקשורות לבטיחות.
- הפרדת תשתיות (הזנות, דלקים ועוד) (ברמות בטיחות שונות .
- שימוש בשלושה ערוצים לניטור והגנה) (עיקרון 2003).
- בחירת מערכות אספקה וציוד ברמת אמינות גבוהה) (ניסיון בעולם).
- ערוץ בקרה אחד לפחות מסוג אנלוגי (HARDWARE)

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

אופן מימוש עקרונות התכן עבור מערכות החשמל:

- יישום נהלי אחזקה חזויה כחלק מפעילות מניעה .
- התאמה של ציוד לתנאי הסביבה הצפויים בכל מצבי העבודה !
- הכנת תוכנית לאימות ותיקוף של המערכות כחלק אינטגרלי של הפיתוח .
- הנעה והרצה של מנועים גדולים באופן מדורג תוך שמירה על מאפייני הרשת ברמה המקובלת .
- עמידות ברעידות אדמה (בדרגות SL שונות בתלות בקשר לבטיחות).

עקרונות תכן במתקנים קריטיים:

סיכום:

- מערכת החשמל במתקנים קריטיים מתוכננת עבור כלל מצבי העבודה (הנורמאליים ואלו הצפויים בתקלות).
- שמירה על "עיקרון ההגנה לעומק" מאפשר למנוע את השפעת התקלות האופייניות על המתקן, לזהות חריגות ולהפעיל מערכות הגנה מתאימות לכל תרחיש ולאפשר לצוותים להתמודד עם האירועים שלאחר התקלה.
- עקרונות התכן וההמלצות המתוארות בסטנדרטיים והמדריכים הבינלאומיים מבוססות על ניסיון הנדסי מצטבר ולימוד מלקחי העבר.

תודה על ההקשבה